

**УГОДА**  
**про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням**  
**господарської діяльності**

Уряди держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав,

надаючи важливого значення розвитку співробітництва в галузі вирішення пов'язаних із здійсненням господарської діяльності спорів між суб'єктами, що знаходяться в різних державах-учасницях Співдружності Незалежних Держав,

виходячи з необхідності забезпечення всім господарюючим суб'єктам рівних можливостей для захисту своїх прав і законних інтересів,

домовилися про таке:

**Стаття 1**

Ця Угода регулює питання вирішення справ, що впливають з договірних та інших цивільно-правових відносин між господарюючими суб'єктами, з їхніх відносин з державними та іншими органами, а також виконання рішень у них.

**Стаття 2**

Для цілей цієї Угоди під господарюючими суб'єктами розуміються підприємства, їх об'єднання, організації будь-яких організаційно-правових форм, а також громадяни, які мають статус підприємця згідно із законодавством, що діє на території держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав, та їх об'єднання.

**Стаття 3**

Господарюючі суб'єкти кожної з держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав користуються на території іншої держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав правовим і судовим захистом своїх майнових прав і законних інтересів, рівним із господарюючими суб'єктами цієї держави.

Господарюючі суб'єкти кожної з держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав мають на території інших держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав право без перешкод звертатися до судів, арбітражних (господарських) судів, третейських судів та інших органів, до

компетенції яких належить вирішення справ, зазначених у статті 1 цієї Угоди (далі – компетентні суди), можуть виступати в них, порушувати клопотання, подавати позови та здійснювати інші процесуальні дії.

#### Стаття 4

1. Компетентний суд держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав має право розглядати зазначені в статті 1 цієї Угоди спори, якщо на території цієї держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав:

а) відповідач мав постійне місце проживання або місце знаходження на день подання позову.

Якщо у справі беруть участь декілька відповідачів, що знаходяться на території різних держав-учасниць Співдружності, спір розглядається за місцем знаходження будь-якого відповідача за вибором позивача;

б) здійснюється торгова, промислова або інша господарська діяльність підприємства (філіалу) відповідача;

в) виконано або має бути повністю або частково виконано зобов'язання з договору, що є предметом спору;

г) мала місце дія або інша обставина, що стала підставою для вимоги щодо відшкодування шкоди;

д) має постійне місце проживання або місце знаходження позивач за позовом про захист ділової репутації;

е) знаходиться контрагент-постачальник, підрядник або той, хто надає послуги (виконує роботи), і спір стосується укладення, зміни і розірвання договорів.

2. Компетентні суди держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав розглядають справи і в інших випадках, якщо про це є письмова угода Сторін про передачу спору до цього суду.

За наявності такої угоди суд іншої держави-учасниці Співдружності припиняє провадження у справі за заявою відповідача, якщо така заява зроблена до прийняття рішення у справі.

3. Позови суб'єктів господарювання про право власності на нерухоме майно розглядаються виключно судом держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав, на території якої знаходиться майно.

4. Справи про визнання недійсними повністю або частково актів державних і інших органів такими, що не мають нормативного характеру, а також про відшкодування збитків, завданих господарюючим суб'єктам такими актами або які виникли внаслідок неналежного виконання зазначеними органами своїх обов'язків по відношенню до господарюючих суб'єктів, розглядаються виключно судом за місцем знаходження зазначеного органу.

Зазначена в пунктах 3 і 4 компетенція судів не може бути змінена угодою Сторін.

5. Зустрічний позов і вимога про залік, що впливають з тих самих правовідносин, що і основний позов, підлягають розгляду в тому самому суді, який розглядає основний позов.

## **Стаття 5**

Компетентні суди та інші органи держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав зобов'язуються надавати взаємну правову допомогу.

Взаємне надання правової допомоги включає вручення і пересилання документів і виконання процесуальних дій, зокрема проведення експертизи, заслуховування Сторін, свідків, експертів та інших осіб.

При наданні правової допомоги компетентні суди та інші органи держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав зносяться одна з одною безпосередньо.

При виконанні доручень про надання правової допомоги компетентні суди та інші органи, в яких запитується допомога, застосовують законодавство своєї держави.

При зверненні про надання правової допомоги і виконання рішень документи, що додаються, викладаються мовою держави, яка запитує, або російською мовою.

## **Стаття 6**

Документи, видані або засвідчені закладом або спеціально уповноваженою особою в межах їх компетенції за встановленою формою і скріплені офіційною печаткою на території однієї з держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав, приймаються на території інших держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав без будь-якого спеціального посвідчення.

Документи, які на території однієї з держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав розглядаються як офіційні документи, мають на території інших держав-учасниць Співдружності доказову силу офіційних документів.

### **Стаття 7**

Держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав взаємно визнають і виконують рішення компетентних судів, що набрали законної сили.

Рішення, винесені компетентними судами однієї держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав, підлягають виконанню на території інших держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав.

Рішення, винесені компетентним судом однієї держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав у частині звернення стягнення на майно відповідача, підлягають виконанню на території іншої держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав органами, призначеними судом або визначеними законодавством цієї держави.

### **Стаття 8**

Виконання рішення відбувається за клопотанням заінтересованої Сторони.

До клопотання додаються:

належним чином засвідчена копія рішення, про примусове виконання якого порушене клопотання;

офіційний документ про те, що рішення набрало законної сили, якщо це не впливає з тексту самого рішення;

докази повідомлення іншої Сторони про процес;

виконавчий документ.

## Стаття 9

У виконанні рішення може бути відмовлено на прохання Сторони, проти якої воно направлене, тільки якщо ця Сторона надасть компетентному суду за місцем, де запитується виконання рішення, докази того, що:

а) судом держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав, що запитується, раніше винесене рішення, яке набрало законної сили у справі між тими самими Сторонами, про той самий предмет і на тій самій підставі;

б) є визнане рішення компетентного суду третьої держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав або держави, що не є членом Співдружності, по спору між тими ж Сторонами, про той же предмет і на тій же підставі;

в) спір згідно з цією Угодою вирішений некомпетентним судом;

г) інша Сторона не була повідомлена про процес;

д) закінчився трирічний строк давності подання рішення до примусового виконання.

## Стаття 10

Вищі судові органи держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав регулюють спірні питання, що виникають у зв'язку з виконанням рішень компетентних судів.

## Стаття 11

Цивільне законодавство однієї держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав застосовується на території іншої держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав згідно з такими правилами:

а) цивільна правоздатність і дієздатність юридичних осіб і підприємців визначається за законодавством держави-учасниці Співдружності Незалежних Держав, на території якої заснована юридична особа, зареєстрований підприємець;

б) до відносин, що впливають з права власності, застосовується законодавство місця знаходження майна. Право власності на транспортні засоби, що підлягають внесенню до державних реєстрів, визначається за законодавством держави, де транспортний засіб внесений до реєстру;

в) виникнення і припинення права власності або іншого речового права на майно визначається за законодавством держави, на території якої майно знаходилося в момент, коли мала місце дія або інша обставина, що стала підставою виникнення або припинення такого права.

Виникнення і припинення права власності або іншого речового права на майно, що є предметом угоди, визначається за законодавством місця вчинення угоди, якщо інше не передбачене угодою Сторін;

г) форма угоди визначається за законодавством місця її вчинення. Форма угод щодо будівель, іншого нерухомого майна і прав на нього визначається за законодавством місця знаходження такого майна;

д) форма і строк дії довіреності визначаються за законодавством держави, на території якої видана довіреність;

е) права і обов'язки Сторін за угодою визначаються за законодавством місця вчинення, якщо інше не передбачене угодою Сторін;

ж) права і обов'язки Сторін за зобов'язаннями, що виникають внаслідок заподіяння шкоди, визначаються за законодавством держави, де мала місце дія або інша обставина, що стала підставою для вимог про відшкодування шкоди.

Це законодавство не застосовується, якщо дія або інша обставина, що стала підставою для вимог про відшкодування шкоди, за законодавством місця розгляду спору не є протиправною;

з) питання позовної давності вирішуються за законодавством держави, яке застосовується для регулювання відповідних відносин.

## **Стаття 12**

Вищі судові органи і Міністерства юстиції держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав надають одна одній на прохання аналогічних органів іншої Сторони відомості про законодавство, чинне або таке, що діяло в цих державах, і практику його застосування.

## **Стаття 13**

Ця Угода відкрита для підписання державами-учасницями Співдружності Незалежних Держав і має бути ратифікована. Вона набирає чинності після її ратифікації не менш ніж трьома державами-учасницями Співдружності з дня здачі третьої ратифікаційної грамоти державі-

депозитарію. Для держав, що ратифікували Угоду пізніше, вона набирає чинності з дня здачі на зберігання їхніх ратифікаційних грамот.

Вчинено в місті Києві 20 березня 1992 року в одному оригінальному примірнику російською мовою. Оригінальний примірник зберігається в Архіві Уряду Республіки Білорусь, який направить державам, що підписали цю Угоду, його засвідчену копію.

**За Уряд Азербайджанської Республіки**  
Повідомлення про приєднання (нота МЗС від 09.01.2003 № 5/11-043/08)

**За Уряд Російської Федерації**  
Перший заступник Голови Уряду  
**Г.Бурбуліс**

**За Уряд Республіки Вірменія**  
**Г.Арутюнян**

**За Уряд Республіки Таджикистан**  
**А.Мірзосєв**

**За Уряд Республіки Білорусь**  
**В.Кєбіч**

**За Уряд Туркменістану**  
**С.Ніязов**

**За Уряд Республіки Казахстан**  
**С.Терещенко**

**За Уряд Республіки Узбекистан**  
Повноважний представник Республіки Узбекистан у Робочій групі СНД  
**А.Махмудов**

**За Уряд Республіки Киргизстан**  
**Т.Чингишев**

**За Уряд України**  
**В.Фокін**

**За Уряд Республіки Молдова**  
**В.Муравскі**